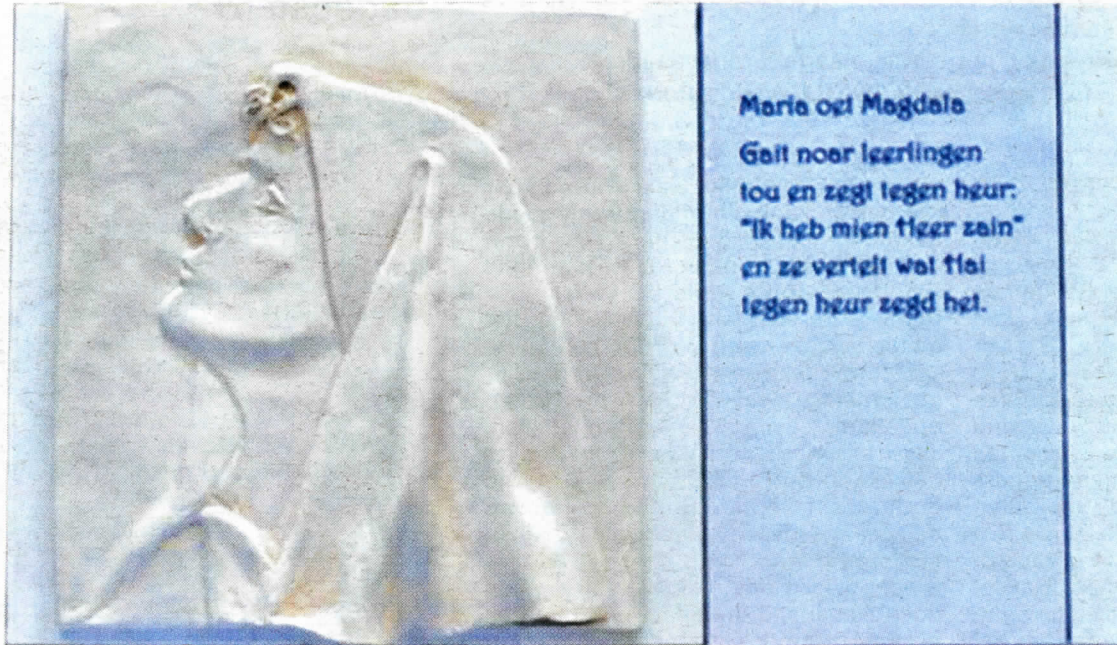

MARIA OET MAGDALA IEN MAIDEN

bie vertoalslag van Liudgerstichten op Lutjepoask 2015

Maria oet Magdala
Gait noar lezrlingen
tou en zegt tegen heur:
"Ik heb mi en teger zain"
en ze vertelt wat flet
tegen heur zegt het.

Bekroond werkstuk Anneke Wiersema.

Reinder Tuitman

t Is weer zo wied, al veur negende moal 'Vertoalslag'. Ien 2007 begunde dat: Liudgerstichten nuigt mensken om bie n persoan of n bouk oet Biebel n verhoal, n gedicht of t ain of aander kunstwaark te moaken. Elk wait vanzelm wel dat Biebel – joa, haile Biebel – al sunt 2008 ien t Grunnegers lezen worden kind, mor lu van Liudgerstichten leek t nait goud tou om dou mit 'vertoalen' oet te schaiden. Ze hemmen geliek, wie doun ja aans niks as Biebel, dat 'Ol Bouk' overzetten ien t levent van aal-doag... Zo ging bosschop verleden haartst deur oet: goa ais aan schrip mit dat maaidje oet Magdala, dij loater Maria Magdalena nuimd wordt. En verdold, der wazzen nog nooit zoveul mensken dij bosschop oppakken deden en heur gevuilens,

gedachten, miemeroatsies op pepier zeten, of dij mit vaarfkwast en aander materiaal tou oetdrukken brochten. Zo staait op Lutjepoask, 12ten pril, dizze Maria ien Maiden (Meeden) haile nommirreg ien belangstellen. Nait bloots sikkom ale dailnemers wazzen der, verschaaident haren ook heur familie en

dat Maria op Bethlehem bie Röppen (Rottum) onnerdak viendt. Op t slöt trauwt t wicht mit Joap, dij daint bie boer op Bethlehem.

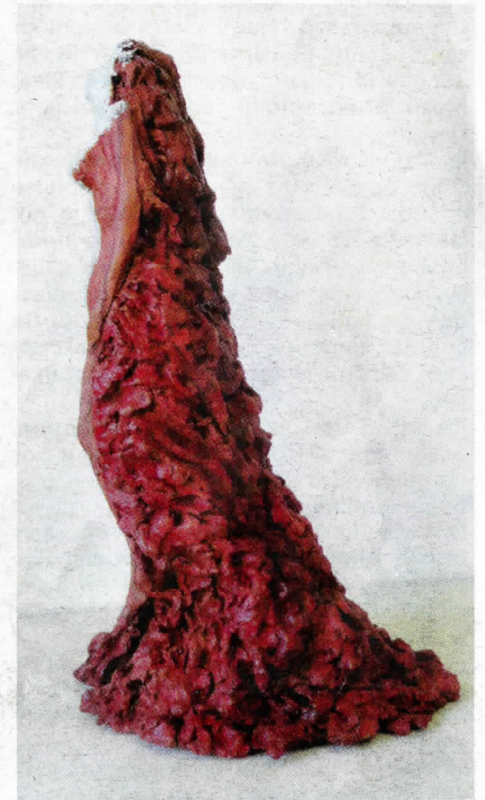
'Emansipoatsie van de vraauw', dat komt Roelf Vonk ien t zin as hai begunt mit schrieven over Maria Magdalena. Vonk (90+-er!) wol t nait opsturen ien krom Grunnegers, doaram dee e t ien Hollands. Gain wonder dat Aletta Jacobs dij oet Vonk zien woonploats Hoogezand kwam, ien zien verhoal n rol speelt.

Klaas Pieterman, hai is veurzitter van Liudgerstichten, het t over 'Grootstroat' ien Magdala, doar buurvraauwen op kroamveziede kommen as der n wichtje geboren wordt. Ze wordt Mirjam nuimd. Al gaauw helpt ze pa Jochanan op t laand en ien toen. Mor t waark loenjede heur nait biester. Pa Jochanan en moeke Abigail kriegen aalaan meer ien de goaten: der is wat mit ons wicht. Kiepkemel dij aaljaar aan deur komt bliekt ook n strieker te wezen; as hai heur handen oplegt voart ter kracht ien heur. n Zetje loater komt n man ien gezelschap van viskerlu en n poar vraauwlu deur dörp en Mirjam gaat mit, allerdeegs net zo laank totdat dij man staarft aan kruus. Dou t Poask wer wol ze öfschaid nemen. Doar, bie t graf, zag zai hom en hai zag heur. Hai nuimde zachtjes heur naam.

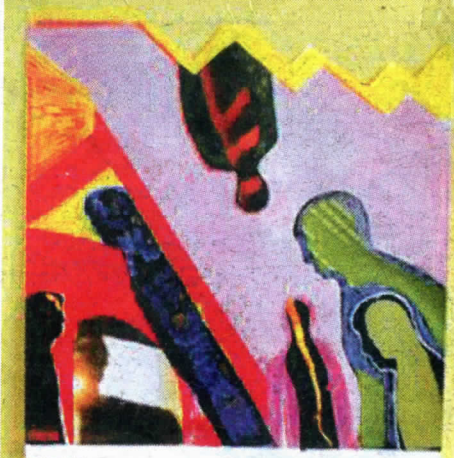
Vraauw Beute-Heuvel

oet Oethoezen het haildaal geliek: Maria is eerste apostel. Apostels moaken ja bekind dat Jezus leeft. Ook ien vraauw Beute heur verhoal is der wat loos mit Maria. Dou tied van speulen en vlinderknippen verbie was wer zai bie tieden slim toesterg. Mit heur zuster Martha wol t ook nait aal te goud bottern. Martha dee voak wat stroekel tegen heur. Noa Jezus zien dood is t haildaal mis mit Maria. Mor as ze hom ien toen herkent, gaat ze – nog wat snokkend – op pad om t grote nijs wieder te vertellen.

Boven Jan Ties Sikkema oet Hoogeveen zien verhoal staait: 'Licht'; eerste zin begunt mit: 't is nog duuster' en leste zin ludt: 'zun schient en t is licht ien toen'. En zo gaat Sikkema mit Maria van duuster naar licht, en beschrift hai t levent van Jezus' volgelingen.

Anneke Goldsteen (Stad); keramiek

Maria Kayatz, (Stad);
holtdruk & collage

ten, of dij mit vaartkwast en aander materiaal tou oetdrukken brochten. Zo staait op Lutjepoask, 12ten pril, dizze Maria ien Maiden (Meeden) haile nommirreg ien belangstellen. Nait bloots sikkom ale daalnemers wazzen der, verschaaident haren ook heur familie en vrunden mitnomen, der mozzen allerdeegs nog stoulen aansleept worden. Wat zol t worden vandoag? Hou zol Maria t ter vanöfbringen, noa Ruth, Ester, Jona, Job, Daniël, Maria (moeke van Jezus), David, en Petrus i veurgoande joaren?

Der wazzen twij lu dij al laank t neudege pelzaaier had haren van ale ienzendens: Henk Helmantel, dij (vanzulm) schilderijen en zokswat beoordailen mag, en Reinder Tuitman; hai mag ale proza en poëzie bekijken en der wat van zeggen. Dat het man waiten: al veur Nijjoar was eerste ienzenden der en dat gong deur tot aan meertmoand tou en ien n enkel geval nog wat loater.

Organisoatsie haar dizze raais ook Jan de Jong nuigd; hai wait ja zoveul over schilderijen en zokswat oet vervlogen tieden, benoam ook over wat schilders mit Maria van Magdala oethoald hemmen. Tussendeur luit hai ons zain – mit mooie plaatjes derbie - hou of t beeld van dat wicht ien wereld van kunst, mor ook van kerk ien verloop van tied verschoefde. Wer t wicht ooit wat achteroetzet, mit minachten bekeken, loater kwam ze wat op bainen. Wie kunnen dudelk mitmoaken hou of deur de aiwen hin kiek op Maria veraanderde. Wat we zeker ook gewoar werden: zai haar wat, der

was wat mit heur. En zo kwam mysterie, t gehaim verbie. Henk Helmantel zegt dat hail mooi: 'Wie monnen oppazen dat we gevuil veur mysterie nait verlaizen mitmeoar.'

Wie haren ook n zanger! Klaas Pieterman zingt veur ons t Maria Magdalenalaid; t hait ook wel Steernlaid (zai op bladzie 17). Bouko Tiggelaar is örgelist (as t wat te hoog wordt veur solist gaat Bouko n toonje leger...). Pieterman vertelt derbie dat t laid vrouger deur n haile koppel vraauwlu dij mit mekoar aan t eerappelreuden wazzen, zongen wer.

Dat daalnemers begrepen haren dat t slim op pries steld worden zol as ze figuur van Maria Magdalena noar dizze tied hoalen zollen wer al gaauw dudelk.

Ien Milnsom (Middelstum) kwam n bus vol asielzuikers aan, schrift Anna de Vries ien heur biedroage 'Krekt n verhaal oet Biebel'. Ain van heur is t wichtje Maria. Dokters ien t Akademisch helpen heur mit pillen en zo van 'kwoaie gaisten' of. Anna zörgt

Boven Jan Ties Sikkema oet Hoogeveen zien verhaal staait: 'Licht'; eerste zin begunt mit: 't is nog duuster' en leste zin luidt: 'zun schient en t is licht ien toen'. En zo gaat Sikkema mit Maria van duuster noar licht, en beschrift hai t levent van Jezus' volgelingen.

Henny Bosscha oet Visvliet heur man haar zegd: doe mos van t joar weer mitdounr, veureg joar haars ja eerste pries. Zai vragt zok of: wat zollen dat toch west hemmen, dij kwoaie gaisten: draank, geld, dat ze n boaskop was of n kwoadspreker? Henny viendt heur toch 'wat maal'. Maria komt van gaisten öf, gelokkeg. En ien toen begript ze dat zai Jezus nait vasthollen mag, nait veur zokzulm hollen. Jezus holdt heur ja wel vast.

Wia Jager oet Wedde dut ook weer mit. Ze schrift n mengelmous van zoaken dij ien Biebel stoan en aander verhoalen. t Speult zok of ien Wia heur kontraain: Marleen (=Maria) is n wichtje oet Maiden. Zai haar ais n reepke sukkelo stolon ien n winkel. En wat wer der zegd ien dorp: Jao dij Marleen is der ja ain van Manders van de Veen-sloot; kin je mor weer zain: 'blaauwe doeven, blaauwe jongen'. Loater waarkt Marleen bie 'Parkzicht' ien Veendam, doar Jozas (=Jezus) ais n moal t woord voerde.

Anneke Goldsteen (Stad); keramiek

Jan van Scorel; 'Maria Magdalena', ± 1528, Amsterdam, Rijksmuseum

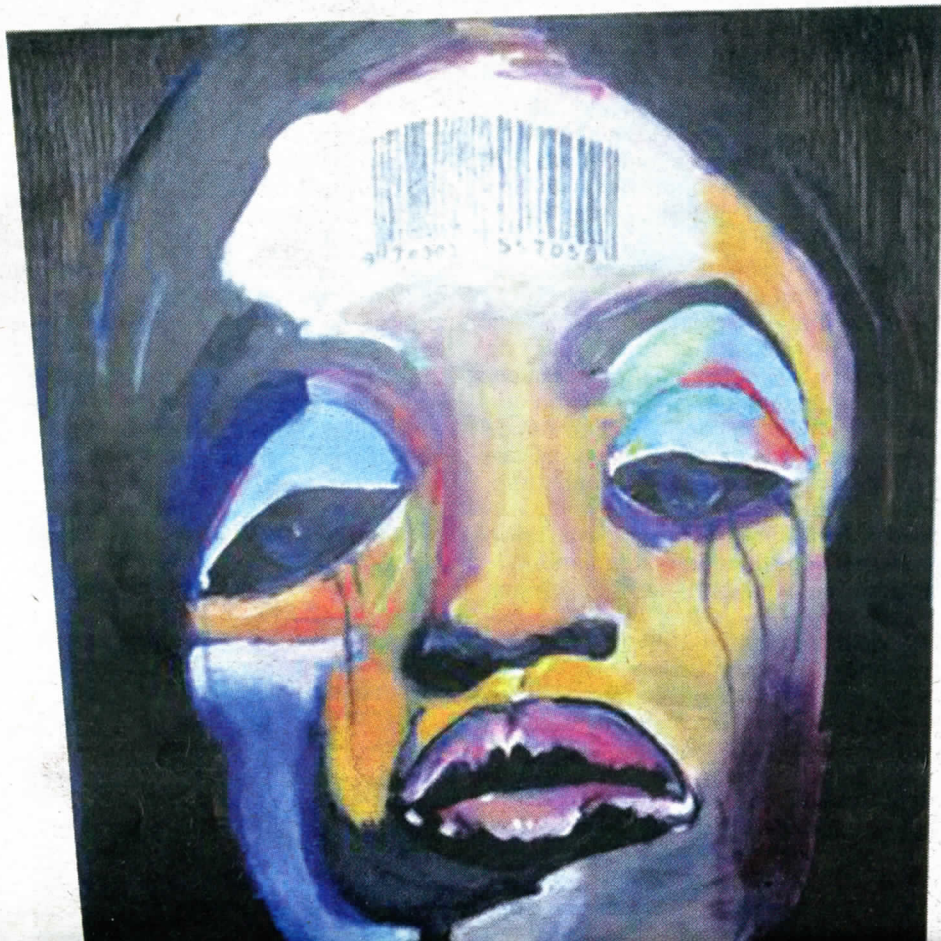
Marleen volgt Jozias overal doar of e hingaaait. Leven wil ze zoas Jozias heur veurleeft: mit laifde. Dat was wel omstoan leren... 'Wet van Laifde' zo hait Wia heur verhoal.

Ien Korhörn bij de splitsing van e zandweg woont moeke Martje met heur meiske Riekje, zo begunt Klaas van der Veen, vanzultm ien t Westerketiers (óók mooi Grunnens!); Zij het n bult aanloop, veul volk kwam der 'op e kovvie'. Der wer bot over proat, veenboazen, timmerlu, jachttopzieners en wèl wiet, wel meer. En van wèl zol Riekje der eiglieks een wezen? Dát wer der zeid... Op n dag giet Riekje heur mevraauw bij wie ze dient met heur noar Boelensloan. Doar sprak Domela Niewenhuis, de 'verlözzer'. Riekje komt slim onder de iendrok.

Maria het bie veul gelegenheden Jezus zien vouten wosken ien Jurrien Veenstra oet Haren zien biedroage. Mit Poask kleedt ze zok smörnsvro aan en as ze bie t graf aankomt zegt n stem heur t wonder van Poask aan: hai is hier nait, hai is oet t graf opstoan, zoas e zegd het.

Jurrien muik ook weer n schilderij; dat sprekt veur zokzulf (ofb.1)

Ien Maiden ligt op kerkhof n zaark mit noam van Marie Martje Holm derop. Elkenain nuimde heur aaid: Merie. Der wàs wat mit dat wicht dou ze nog leefde. Dou ze tou dörp oetgoan was noar grode stad tou bleef dat zo ien beleven van lu ien dorp. Mor wat komt loater oet: Merie het mit notoares ôfproat dat hai heur noamen opgeven zol van hoeshollens doar of t nait goud mit gong. Merie haar aaid kloarstoan mit sintenpuut. Mor gainain was dat, t kwam veul loater oet. Zo haren minsken ien Maiden ja haildaal verkeerd tegen Merie aankeken en over heur proat. Nait veur niks staait

op het plein / met n witte doek om t lief) hoalt dij vraauw uut Magdala slim dichtbie ons tied: ons gedachten goan ja vot noar dij dwaaze moekes ien Argentinië tou ...

'Hai is mien oadem, mien licht, mien glaans ien naacht'; dat binnen leste woorden ien Coby Poelman oet Auwerd (Aduard) heur gedicht 'Poasmörn'. Coby krigt t kloar om ons schrik en alteroatsie van Maria hail dicht op hoed te brengen. En op t slöt ook ja heur bliedschop.

Slim kunsteg is Janka Rubingh oet Maiden heur gedicht; ze het ter n acrostichon van moakt. Dat holdt ien dat elke nije regel begunt mit volgende letter van Maria heur naam.

Maria ...

As Jezus heur noam
roupt
is z'ien troanen en
aibels van slag

van top tou tonen
apostel van Hom
n stille kracht

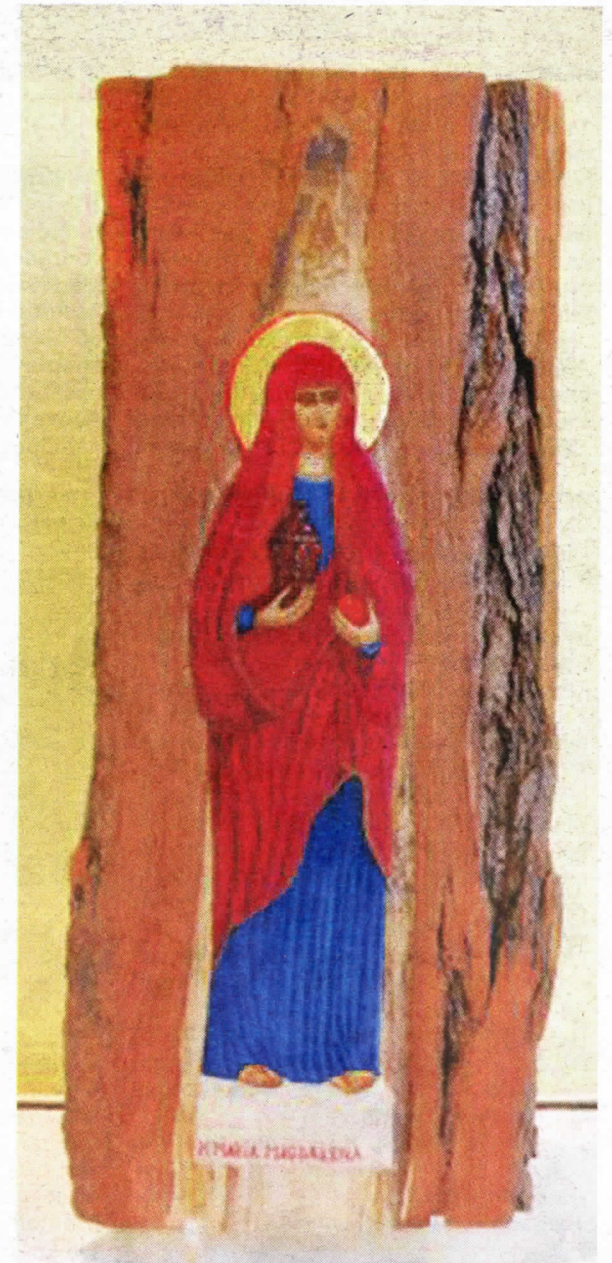
Maria ...

as Jezus heur roupt
gruit Zien kracht
daip ien heur
as Jezus bestèlt
loop zulf wieder veur
aiweg ien mien licht...

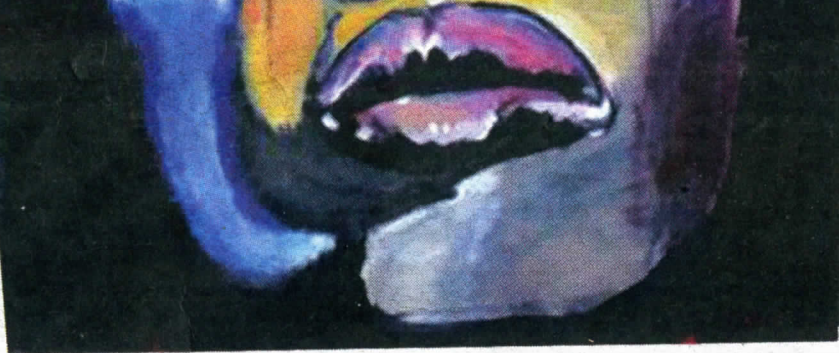
Reinder Tuitman onnaaiert dat Janka pries hemmen mot veur heur gedicht (n weerdebon) en dat Piet Compaan hom krigt veur zien 'onner-onske' mit Maria ien t Rieks. Henk Helmantel oordailt dat Anneke Wiersema oet Stad heur waarkstuk (ofb. 3) der oetspringt; hai langt heur ook n weerdebon oet.

Aal aander dailnemers kriegten van puutholler van Liudgerstichten, Eddy Visser, mooie bouk 'Psaalms & Gezangen' mit noar hoes.

En nóg is t nait ôflopen: wat hemmen wie mooi zongen tiedens vesper ien kerk, van Maria dij 'wizzeghaid van aiweg leven' kreeg (Psaalms & Gezangen 177); en van: 'velk dat zulk stullen zel noar, ha diit gretet' ien laifde is' (Psaalms & Gezangen

Liny Lollinga (Stad); icoon

veur heur gedicht (n weerdebon) en dat Piet Compaan hom krigt veur zien 'onner-onske' mit Maria ien t Rieks. Henk Helmantel oordailt dat Anneke Wiersema oet Stad heur waarkstuk (ofb. 3) der oetspringt; hai langt heur ook n weerdebon oet.

Aal aander dailnemers kriegten van puutholler van Liudgerstichten, Eddy Visser, mooie bouk 'Psaalms & Gezangen' mit noar hoes.

En nóg is t nait öflopen: wat hemmen wie mooi zongen tiedens vesper ien kerk, van Maria dij 'wizzeghaid van aiweg leven' kreeg (Psaalms & Gezangen 177); en van: 'volk dat zuk stellen zel noar Joe, dij t grootst' ien laifde is' (Psaalms & Gezangen 264). En mie ducht: domie Pieterman stukte nog ais goud oet (bie Lucas 8: 1-5a); Christus het t wicht oet Magdala (en ons) genezen, verlöst, nog veur en alear Hai mit oetgebraaide spreuken – wie nuimen dij: geliekenizzen – heur en aal aandern aantalt.

As t din op n duur doan is, zeggen verschaaident lu: Wat haar we n schiere nommirreg!

Wie nemen ons veur ien kommende tied ons leesders mitgenieten te loaten van wat ienzendens.wat ienzendens.

Reinder Tuitman (Milnsom) is hoofdredakteur.

Foto's: Henk Wiersema, Stad.

Maria Revisited'; mit streepkes van barcode dudt Jan-Willem Roosenbrand (Stad) derop dat (jonge) vraauwlu vandoag vannijs tou handelswoar degradeerd worden; zai binnen vannijs 'bezöcht', ien bezit nomen, 'revisited'..

ter boven Harry Zwerver oet Waarvem (Warffum) zien verhoal: Miemeroatsies dij woar worden. Schane genogt kin Harry gain Grunnegers schrieven. Veureerst het e ain vonnen dij t aal kon en t veur hom overzette

Piet Compaan oet Zuudloaren het zulm mit Maria Magdalena proat. Hou of dat meugelk is? Hai was ien t Rieksmuseum ien Amsterdam en doar hong ze, schilderd deur Jan van Scorel (ofb. 2). Verdold, Maria knipoogde noar hom en Piet haar ook noar heur nikt. Zo kwammen ze mit heur baaident aan proat. n Hail biezendere zin aan t slöt van Piet zien verhoal is doar of vraauwlu en Jezus zien leerlingen t hemmen over: 'Hai is staarvenswoar opstaan'.

Piet kin nog krekt op tied traain noar Stad tou hoalen. Nachtwacht ister bie ienschoten, omreden Maria het hom 'op pad stuurd'...

Der wazzen ook weer lu dij gedichten ienstuurd haren. Wat kinnen paardie lu toch mit nait veel woorden n haile bult zeggen! Jantje Wieringa-Frik oet n Daam (Appingedam) zee: 'Ik von t aibels mooi waark, k dee t ja nait veur pries...' n Hail luddek stokje oet heur gedicht: Want Jezus rouk heur even aan / t gezichtje kloarde op / aal duvels namen de bainen / en zai was schoon ien kop..... Jantje het meer goaven: heur pasteltaikens moaken ook iendrok

'In mörnlicht', zo hait Jaap Bestebreurtje oet Rhene zien gedicht. Jaap zien gedichten stoaan veur en noa ien kerkbode. Ook Jaap zien gedicht is deur n Grunneger overzet; t slut of mit: "Rabboeni", zee k, deurhin bried, "Rabboeni"

Wèl het nog nooit heurd van 'Stabat Mater'? t Bedudt ja: 'de moeder staat..' en dat slagt din op Jezus zien moeke dij bie t kruus staait. Berend Borger oet Amersfoort (vrouger hiel e tou ien t Westerketier) schreef n gedicht volgens klassieke regels: zeuven kórte strofen van drij regels: Hai braaidde dij aine Maria oet tou drij, n moeke mit heur n baaide vrundinnen: male moekes bij mekoar: ze kieken omdeel / met ogen vol vuur en n hart vol liefde / Maria Magdalena, Maria en Salomé. Heur kloagen (ik loat mij niet verjoagen: ik blief / as moeke mit d aander moekes